

AZ EURÓPAI KULTURÁLIS HÁBORÚ ÉS A POPULIZMUS*

F R A N K F Ü R E D I

A Bismarckkal azonosított *Kulturkampf*hoz képest a mai kulturális háború látszólag egészen jelentéktelen, kívülről talán nem is politikainak tűnő kis csatákból áll.

Az európai kulturális háború ütközetei az óvodákban kezdődnek, majd az iskolákban folytatódnak, ahol a szülők tekintélyét megkérdőjelezzük – elsősorban annak kapcsán, hogy mit kellene a gyerekeknek tanítani, és milyen életstílust is volna jó elsajátítaniuk a fiataloknak. Ennek szellemében jártak el nemrégiben Skóciában is, ahol a tanároktól elvárták, hogy hagyják az általános iskolás diákokat nemet váltani anélkül, hogy erről a szülőket tájékoztatnák. A skót kormány által elfogadott iránymutatás értelmében ugyanis már a hároméves gyermekeket is „támogatni kell identitásuk felfedezésében és kifejezésében”. Mindez azt jelenti, hogy a tanárok nem kötelesek jelezni a szülőknek, ha gyermekeik nemet váltanak az iskolában. Még ennél is rosszabb, hogy a jelentés azt is kimondja: az iskolai személyzet köteles jelenteni a helyi hatóságoknak azokat a szülőket, akik „küzdnek” gyermekük ún. transzgender identitásával. Ez praktikus azt jelenti, hogy ha olyan szülő vagy, aki nem száz százaléig elégedett azzal, ha a négyéves kislány, Johnny az iskola segítségével úgy dönt, hogy ezentúl inkább négyéves Mary lesz – akkor fel lesz jelölve a hatóságoknál!

A családi élet széttzilálása és különösen a szülői tekintély elleni támadás gyakran észrevétlen, mindazonáltal sorsdöntő frontja az Európában folyó kulturális háborúnak. A szülők azon joga, hogy a gyermekeiket saját értékeik szerint neveljék, a minden lében kanál szakértők szerint nem más, mint az indoktrináció egyik formája. Azt állítják, hogy mivel a gyermekek gyakran nem járulnak hozzá, hogy katolikusként vagy zsidóként kereszteljék meg és neveljék fel őket, a szülők megsértik a kicsik autonómiáját.

Azokat a szülőket, akik a család vallásának elfogadására nevelték gyermekeiket, egyes elvakult ateisták már egyenesen a gyermekmoleztálókkal említették egy lapon. Ahogy az ateizmus harsány hirdetője, Richard Dawkins mondta: „az olyan kétségtelenül gyűlöletes cselekedetek, mint amilyen a papok által diákokkal szemben elkövetett nemi erőszak is, azt hiszem, végsősoron kevesebb tartós kárt tesz a fiatalokban annál a szellemi tortúránál, mint amit amiatt szenvednek el, hogy katolikusnak nevelik őket”.

* A szöveg a szerző angol nyelven, 2018. május 23-án elhangzott beszédének szerkesztett változata, amelyet a Budapesten rendezett, *Európa jövője* című V4-es konferencián adott elő. A fordítás Kepe Nóra munkája. A szerzőt ábrázoló képünk szintén ott készült. (A Szerk.)

(Botár Gergely felvétele)

Máskor a zsidó és muszlim családokat leereszkedően arra utasítják – a gyermek beleegyezésének hiányára hivatkozva –, hogy hagyjanak fel fiaik körülmetélésének régi vallási gyakorlatával. Silja Dögg Gunnarsdóttir, az izlandi parlament tagja (Progresszív Párt), egyben a zsidó és muszlim fiatalok körülmetélési szertartásának betiltása elleni kampány vezetője egy ízben kijelentette, hogy a zsidó és muszlim csoportokkal nem szükséges tárgyalni erről a kérdésről. S hogy miért? Mivel „nem gondolja, hogy ez vallási ügy”. Illetve, mivel „mindenkinek joga van ahhoz, hogy abban higgyen, amiben akar, ugyanakkor a gyermekek joga a hithez való jog felett áll”.

Persze most joggal kérdezhetik: miért beszélnek olyan sokat a szülői tekintélyről és a családról egy olyan fontos kérdés tárgyalásakor, mint az európai kulturális háború? Az ok, ami miatt a családból indultam ki, hogy a kulturális háború célpontja minden, amit az európaiak történetileg adottnak vesznek, és amihez hagyományosan kötődnek. A szülők gyermeknevelés módjára vonatkozó jogára egészen eddig úgy tekintettek, mint a civilizált európai társadalom alapvető vonására. A kulturális háború célja azonban az emberek múlttól való eltávolítása, a mindennapi élet erkölcsi és kulturális alapjainak aláásása, és mindannak abnormálisként való beállítása, amelyre egészen eddig az emberek normálisként tekintettek.

Szent háború zajlik a nemzet ellen. Az óvodákban folyó *Kulturkampfszinte* alig észrevehetően a nemzet jelentése fölötti ütközteté válik. A brüsszeli oligarchák szótárában a populista kifejezés bárkire ráhúzhatóvá, akinek érzelmi kötődése van saját nemzetiségéhez. Az EU vezetői, mint Claude Juncker, az Európai Bizottság elnöke is, úgy tűnik, hisznek abban, hogy a populizmus elleni küzdelem a szent háború vallási parancsához mérhető. Amikor azt mondja,

a kulturális háború célpontja minden, amit az európaiak történetileg adottnak vesznek, és amihez hagyományosan kötődnek ”

hogy „küzdünk kell a nacionalizmus ellen” és „el kell torlaszolni a populizmus útját”, gyakran olyan emlékeket idéz emlékezetünkbe, amelyekről a fasizmus elleni jámbor küzdelemre asszociálunk.

Juncker és kollégáinak fő ideológiai küldetése ugyanis a nemzeti identitás európaizálása. Az EU döntéshozói gyakran azt a benyomást keltik, hogy szerintük a nemzeti kötődés idejémtúlt előítéletekhez vezet, s helyette inkább az elvekre és szabályokra irányuló kötődéseket támogatják.

A nemzet iránti elkötelezettségre való illetően hivatkozásuk arra a következtetésre vezet, hogy ha ezek az érzések túlzottan megerősödnek, akkor kulturális táptalajt biztosítanak ahhoz, hogy a kizáró tendenciák meggyökeresedjenek. Ebben a megközelítésben Magyarország Alaptörvénye és különösen az ebben szereplő *Nemzeti hitvallás* nemkívánatos visszalépést jelent az irracionális, pre-modern múltba, és nemcsak a „nemzet” és a „hit” fogalmak párosítása miatt tekinthető problémásnak, hanem azért is, mert a nemzethez való tartozást nem titkoltan ünnepli. Az európai föderalista értelmiségieknek a polgári identitás nemzetietlen formája iránti elkötelezettsége szöges ellentéte a magyar alaptörvény megszövegezői által vallott meggyőződésnek, akik tudatosan vették védelmükbe a nemzet iránti elköteleződés eszményét.

Fontos rámutatni, hogy a nemzeti értékek státuszával kapcsolatos véleménykülönbség, amely a Magyarország és az uniós vezetők közötti feszültség alapja is, csak az egyik megjelenési formája annak a kultúrharcnak, amelyet az ún. populizmus kelt az európai kontinensen. A szuverenitás eszményével szembeni – általános kontinentális és konkrét nemzeti – ellenségességet a hagyományok és a nemzeti értékek aláásására irányuló törekvés hajtja. A szuverenitással való szembe fordulás pedig az uniós oligarchák identitáspolitikájának legfőbb

a szuverenitással való szembe fordulás az uniós oligarchák identitáspolitikájának legfőbb jellemzője

jellemzője. Érdemes megjegyezni, hogy papíron az EU ünnepli az identitáspolitikát. Ugyanakkor, habár szerintük az identitás minden formája rendben van, mégis egy identitást folyamatosan kisebbitenek – mégpedig a nemzeti identitást! Azt örömmel szemlélik, ha a kisebbségek, régiók, genderek, fajok vagy vallások hirdetik identitásukat. Az egyetlen kivétel a szabály alól a nemzeti identitás. Az unióban a sokféleség értékét az adja, hogy aláassa a nemzeti identitást. Az EU-s kisokos szerint a sokféleség minden formája rendben van – a nemzetek sokféleségét leszámítva. És természetesen

mindnyájunkat, akik esetén a nemzeti érzékenység látszata akár csak felmerül, populistának kiáltják ki. Ez az, ami miatt *büszkén viselem a populizmus kitűzőjét*.

Az emberek identitásának elnemzetietlenítésére vonatkozó törekvés, ahogy a szülői tekintély elleni támadás is, végül összezavar minket azt illetően, hogy kik vagyunk, hogyan élünk és mit is jelent embernek lenni. Ugyanakkor végre eljött a populizmus ideje, és egyre több és több európai ébred fel, hogy szembenézzen azzal, igenis meg kell védenie azt, amit helyesnek gondol.

Bízom benne, hogy az itt felvetett kérdések segítenek válaszokat találni arra a helyzetre, amellyel Európa ma szembenéz, s megerősítik a szuverenitás tekintélyét, és következetes alternatívát kínálnak az EU kozmopolita-transznacionális társadalmi tervezési projektjével szemben. Ez az, amire Európának ma szüksége van.